PŘÍSPĚVEK K FAUNISTICE LEPIDOPTER SLOVENSKÉHO ZÁHOŘÍ

Jindřich Ryšavý

Slovenské Záhoří, entomologicky velmi zajímavá a lákavá oblast, je geograficky i geologicky okrajovou částí vídeňské pánve. Tvoří území trojúhelníkového tvaru, které ohraničují na východě Malé Karpaty a na západě řeka Morava, na severu řeka Myjava. Území je otevřeno od jihu pronikání teplomilných, pontomediterránních druhů hmyzu. Z lepideptorologického hlediska je slovenské Záhoří známé výskytem vzácných druhů některých okáčů, hnědásků, přástevníků, i řadou faunisticky významných nálezů z čeledi Noctuidae a Geometridae. Nejvíce je snad navštěvováno moravskými lepideptorology, kteří důležitější nálezy zejména Meterocer publikovali v různých materiálech. V posledních dvou desetiletích to byli zejména ing. J. Marek, ing. M. Králíček, prof. V. Štěrba, Vladimír Elsner a jiní. Souhrnný obraz vyskytujících se druhů z této oblasti nebyl však doposud zpracován.

Údaje uvedené v tomto příspěvku jsou čerpány z let 1977-1981 ze střední části slovenského Záhoří, vymezené obcemi Sekule, Závod, Velké Leváre, Lakšárská Nová Ves. Typické jsou zde váté písky, místy vysloveně stepní formace, přecházející často v údolích potoků v rašelinné a močálové louky. Druhy obyčejné, všude se vyskytující neuvádím. V zájmu ochrany některých, zejména denních motýlů, neuvádím v některých případech podrobné časové a lokalitní údaje. Dokladový materiál je uložen v mé sbírce.

Nakonec musím konstatovat, že i zde dochází k ničení a často úplné devastaci nejlepších lokalit, ať již odvodňováním, exploatací pro zemědělské účely, nebo těžbou písku.

Přehled zjištěných významnějších druhů:

COSSIDAE

Phragmatoecia castaneae Hb. - Závod 2.8.1978 2 ex. Vzácný druh, ze Slovenska pouze 2 recentní údaje.

SATURNIIDAE

Saturnia pyri Den. et Schiff. - Závod 19.5.1979 3 ex.

LASIOCAMPIDAE

Lasiocampa quarcus L. - Závod 2.8.1978 1 ex.

Epicnoptera tremulifolia Hb. - Závod 22.5.1981 1 ex.

GEOMETRIDAE

Chlorissa pulmentária Gn. - Závod 25.8.1978 1 ex.

Cosymbia trilinearie Bkh. - Závod 9.7.1978 1 ex.

Sterrha laevigata Sc. - Závod 14.9.1979 1 ex. Významný nález pro Slovensko, potvrzující starý literární údaj o výskytu z roku 1910.
Sterrha rusticata Den. et Schiff. - Závod červenec, srpen 1978 dosti hojná.
Sterrha deversarie H.S. - Závod 27.6.1978 3 ex.
Mysticoptera sexalata Retz. - Závod 3.7. 1978 1 ex.
Anaitis efformata Gn. - Závod 9.9.1978 dosti hojná.
Orthonama vittata Bkh. - Závod 22.8.1981 1 ex.
Euphyia polygrammata Bkh. - Závod 25.8.1978 hojná.
Epirrhoe pupillata Thnbg. - Závod 2.8.1978 dosti hojná.
Abraxas grossulariata L. - Závod 2.8.1978 dosti hojná.
Artiora evonymaria Den. et Schiff. - Závod 7.9.1978 1 ex.
Nyssia zonaria Den. et Schiff. - Závod 11.4.1979 1 ex.
Synopsia sociaria Hb. - Závod 11.8.1978 4 ex.
Ectropis luridata Bkh. - Závod 3.7.1978 1 ex.

NOCTUIDAE

Scotia vestigalis Hufn. - Závod 1978, 1980 hojná
Epilecta linogrisea Den. et Schiff. - Závod 2.8.1978 1 ex., 3.8.1979 1 ex. vzácný druh, ze Slovenska málo údajů.
Spaelotis ravida Den. et Schiff. - Závod 9.9.1978 1 ex.
Opigena polygona Den. et Schiff. - Závod 14.7.1979 1 ex.
Amathes sexstrigata Haw. - Závod 1978, 1981 v srpnu hojná.
Mesogona oxalina Hb. - Závod 14.9.1979 2 ex.
Sideridis albicolon Hb. - Závod 22.5.1981 1 ex.
Pachetra sagittigera Hufn. - Závod 19.5.1979 5 ex.
Hadena compta Den. et Schiff. - Závod 14.7.1979 1 ex.
Hadena bicruris Hufn. - Závod 2.9.1979 1 ex.
Eriopygodes imbecilla F. - Závod 27.6.1978 4 ex.
Cucullia fraudatrix Ev. - Závod 22.7.1979 1 ex.
Episema scoriacea Esp. - Závod 9.9.1978 2 ex.
Apatele cuspis Hb. - Závod 22.5.1981 2 ex.
Oxicesta geographica F. - Závod 3.8.1978 1 ex.
Cryphia fraudatricula Hb. - Závod 1978, 1979 hojná.
Cryphia domestica Hufn. - Závod 2.8.1978 3 ex.
Dypterygia scabriuscula L. - Závod 3.7.1978 2 ex.
Apamea sublustris Esp. - Závod 3.7.1978 4 ex.
Oligia ophiogramma Esp. - Závod 29.7.1979 1 ex.
Miana literosa Haw. - Závod 31.7.1979 1 ex.
Actinotia radiosa Esp. - Závod 19.7.1980 4 ex.
Actinotia hyperici Den. et Schiff. - Závod 3.7.1980 1 ex.

Caradrina cinerascens Tngstr. ssp. rougemonti Spuler - Závod 9.9.1978. Významný, po Kútech a Prosieku třetí údaj ze Slovenska.
Caradrina kadenii Frr. - Závod 3.7.1978 - 1 ex.
Athetis furvula Hb. - Závod 31.7.1979 hojná.
Athetis lepigone Möschl. - Závod 29.7.1979 hojná.
Acosmetia caliginosa Hüb. - Závod 19.5.1979 3 ex.
Arenostola pygmina Haw. - Závod 22.8.1981 3 ex.
Archanara geminipuncta Haw. - Závod 9.9.1978 1 ex.
Chilodes maritima Tausch. - Závod 19.5.1979 1 ex.
Melicleptria cognata Frr. - Závod 14.7.1979 1 ex.
Porphyrinia noctualis Hb. - Závod 2.8.1978 1 ex.
Eustrotia uncula Cl. - Závod 26.5.1978, 3.7.1979 1 ex.
Chrysaspidia bractea Den. et Schiff. - Závod 11.8.1978 1 ex.
Chrysoptera c-aureum Knoch. - Závod 14.7.1979 1 ex. Významný nález vzácného druhu, potvrzující výskyt na Slovensku poprve od r. 1920
Plusia zosimi Hb. - Závod 25.8.1978 11 ex.

ARCTIIDAE

Roeselia togalulalis Hb. - Závod 2.8.1978 1 ex.
Roeselia albula Den. et Schiff. - Závod 29.7.1979 1 ex.
Celama aerugula Hb. - Závod 2.8.1978 8 ex.
Comacla senex Hb. - Závod 29.7.1979 1 ex.
Eilema pallifrons Z. - Závod 2.8.1978 4 ex.
Coscinia cribraria L. - Závod 11.8.1978 8 ex.
Rhyparia purpurata L. - Závod 3.7.1977 3 ex., 22.5.1981 12 housenek.
Epicallia villica L. - Závod květen dosti hojný druh.
Ammobiota hebe L. - jeden z nejvzácnějších, esteticky nejhodnotnějších druhů celé čeledi. Celoevropsky vymírající druh. Záhoří pravděpodobně poslední oblast výskytu druhu v ČSSR.

SATYRIDAE

Hipparchia statilinus Hufn. - vzácný a lokální druh v ČSSR. Zde doposud lokálně dosti hojný.

NYMPHALIDAE

Euphydryas aurinia Rott. - vzácný hnědásek. Záhoří je pravděpodobně poslední recentní výskytiště druhu v ČSSR. Četnost druhu na lokalitě v posledních letech výrazně klesá.
Melitaea cinxia L. - Závod 1977, 1980 dosti hojný.
Melitaea didyma Esp. - Závod 19.7.1980 2 ex.

Melitaea diamina Lang. - Závod 24.5.1977 1 ex.

LYCAENIDAE

Maculinea arion L., teleius Brgstr., nausithous Brgstr. - Závod, jednotlivě se vyskytující druhy.

Heodes alciphron Rott. - Závod 15.6.1978, lokálně hojný.

Lycaena dispar Haw. - Sekule 13.8.1977 1 ex., Závod 15.6.1978 1 ex., 5.6.1981 1 ex. Ojediněle, avšak pravidelně se vyskytující druh.

HESPERIIDAE

Pyrgus armoricanus Obth. - Závod 31.8.1979 1 ex. Vzácný druh, o kterém existuje na Slovensku pouze málo recentních údajů.

PAPILIONIDAE

Papilio machaon L. - Závod 14.7.1979, pozorovány 2 ex.

PIERIDAE

Colias myrmidone Esp. - Závod 28.7.1979 1 ex. Zajímavý výskyt druhu v oblasti.

Z u s a m m e n f a s s u n g

Die Arbeit bef"ast sich mit der gesamten Übersicht der bedentenden und sehenwürdigen Schmetterlingsarten vom slowakischen Gebiet - Záhoří. Sie bietet das gesamte Bild des Reichtums Lepidopter in diesem Gelände.

L i t e r a t u r a

Hrubý K., 1964: Prodromus Lepidopter Slovenska. SAV, Bratislava.

Králíček M., 1976: Některé pozoruhodnější nálezy Lepidopter z našeho území, zvláště Moravy a Slovenska. Ac. Rer. Natur. Mus. Nat. Slov. Bratislava, 17: 93-109.

Adresa autora :

Jindřich Ryšavý, 751 19 Vlkoš č. 117, okr. Přerov